

BARNEOMBUDET

Telefaks

330.00

200404169

- 273

Til	Virksomhet: <i>Barn og familie departementet</i>	Fra	<i>Barneombudet</i>
	Att: <i>Familie, barnehage og likestillingsavd.</i>		
Faksnr:	<i>22 24 27 18</i>	Dato:	<i>10.01.05</i>

Antall sider med denne: *11*

Bli også sendt som post: *ja*

BARNEOMBUDET

Barne- og famildepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
04/01619-2

Saksbeh:
AST

Arkivkode:
008

Dato:
10.01.2005

Høringssvar om barnehageloven

Barneombudet mottok høringsutkast til ny barnehagelov 12.11.04, og vi ser med tilfredshet at det er et overordnet mål for utvikling av barnehagesektoren at regelverket skal sikre høy kvalitet på barnehagetilbudet, samtidig som det legges til rette for mest mulig lokal utforming av kvalitetskrav mv. Det fremgår også av høringsnotatet at den nye loven skal styrke forutsetningene for at barnehagen kan gi barna omsorg og et godt pedagogisk tilbud.

I høringsutkastet beskrives problemstillingene i utkastet på en god måte. Der står det at "Barnehageloven skal regulere en virksomhet der brukerne er de yngste medlemmene av samfunnet; barn under opplæringspliktig alder. Dette er ikke en brukergruppe som kan utøve brukermakt i vanlig forstand. Det er derfor nødvendig å stille særskilte krav til utforming av barnehageloven, slik at den inneholder mekanismer som sikrer et best mulig tilbud for barna og er til beste for barna, jf. FNs barnekonvensjon. Prosedyrer for godkjenning av nye virksomheter, er et hensiktsmessig system for tilsyn med eksisterende virksomheter og bestemmelser som sikrer at kvalitet må utformes med dette perspektivet for øye. Foreldre/foresatte skal sikres innflytelse på utformingen av tilbudet. Det er også viktig at barnehageloven er et hensiktsmessig redskap når barnehagemyndigheten utfører sine oppgaver. I flertallet av kommunene skal barnehagemyndigheten (dvs. kommunen selv) forholde seg både til barnehager som de eier selv og til barnehager som eies av private. Dette kan være en balansegang for kommunen, og det er derfor et mål at loven er et best mulig verktøy i denne oppgaven."

Utkastet har mange positive perspektiver og Barneombudet har valgt å gå gjennom lovforslaget fra første bestemmelse.

Konklusjoner:

Barneombudet ønsker er klarest mulig lov der spesifikke krav fremgår.

1. krav til arealnorm
2. krav til bemanning
3. fokus på tilsyn for virksomheter etter barnehageloven og forskrift om miljøretta helsevern
4. krav om at regler i annet lovverk er i orden før godkjenning gis til barnehagen

Kravene er viktige fordi det finnes både private og kommunale aktører i bransjen, og kommunene har en dobbelt rolle som eier og tilsynsmulighet. For at aktørene og barna gjennom foreldrene skal kunne forstå og sette seg inn i barnehagedrift og rammebetingelser, er det fordel med lovfestede bestemmelser.

Arealkravene bør opprettholdes av hensyn til sikkerhet og kvalitet, og krav til uteområder bør opprettholdes for ordinære barnehager.

Lovfestede bestemmelser er også en fordel med tanke på systemrevisjon som tilsynsmetode. Begreper som "tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet" gjør det vanskelig å føre tilsyn med eller eventuelt stenge.

Barneombudet mener kommunene må ha oppmerksomhet mot alle barnepassordninger, og det må finnes gode rutiner for å kontrollere disse etter lov om barnehager eller forskrift om miljørettet helsevern. På bakgrunn av henvendelser til Barneombudet, er det vårt inntrykk at foreldres bekymringer om barnepassordninger ikke blir ivarettatt i kommunene hvis det ikke dreier seg om barnehager. Barneombudet vil påstå at kommunene har for dårlige rutiner i å godkjenne barnepassordninger etter forskrift om miljørettet helsevern, og barnehagemyndighetene i mange kommuner er seg ikke sitt ansvar bevisst på dette området.

KOMMENTARER TIL § 1, BARNEHAGENS FORMÅL

Kommentar til § 1 Formål

Barneombudet har registrert forslaget om å videreføre kristen formålsparagraf for barnehagene. For Barneombudet er ikke dette den viktigste problemstillingen knyttet til framlegget om ny barnehagelov, men noen kommentarer bør allikevel knyttes til forslaget. I en tid der et hovedtema er hvordan vi kan bygge et flerkulturelt fellesskap med aksept og likeverd, bør dette finne en annen vinkling enn gjennom en stadfestelse av en kristen formålsparagraf. Barneombudet er av den mening av de grunnleggende verdiene i vårt samfunn, som nestekjærlighet, toleranse, demokrati og menneskerettigheter, bør kunne defineres innen en videre og mer inkluderende ramme en "kristne grunnverdier." Det er en fare for at dette begrepet bidrar til å utelukke folk og grupper fra et forpliktende fellesskap, framfor å inkludere dem i et nytt fellesskap preget av gjensidig respekt. Barneombudet ønsker ikke med dette å svekke fokus på de grunnleggende verdiene i vårt samfunn, men snarere å skape en bredere aksept for disse verdiene, som også omfatter andre religiøse og kulturelle grupper.

KOMMENTARER TIL § 2, BARNEHAGENS INNHOLD

Det fremgår her tydelig at barnehagen skal være en pedagogisk tilrettelagt virksomhet, og at barnehagen skal gi barna et miljø som sikrer dem individuell og gruppevis omsorg og støtte, stimulering, utfoldelse, læring og etisk veiledning.

Barneombudet mener forslag til ny bestemmelse er innholdsrik og klargjørende for hva en barnehage skal inneholde og støtter forslaget som foreligger. Det er også positivt at samiske barns rettigheter blir presisert, som Norge har forpliktet seg til etter internasjonale konvensjoner og urbefolknings rettigheter. Barneombudet støtter lovbestemmelser som fremhever innholdet til lovnivå.

KOMMENTARER TIL § 3, BARNES RETT TIL MEDVIRKNING

Barneombudet støtter dette forslaget og mener det er positivt at våre forpliktelser etter barnekonvensjonen kommer tydelig frem i barnehageloven og at Stortingsmelding (2001-2002) *Oppvekst- og levekår for barn og ungdom i Norge* blir fulgt opp.

Barneombudet savner imidlertid innholdet som var i den gamle § 3 om barnehagens utforming.

KOMMENTARER TIL § 4, FORELDRE RÅD OG SAMARBEIDSUTVALG

Barneombudet støtter departementets forslag her og mener at foreldre/foresatte sikres rett til medvirkning i alle barnehager gjennom foreliggende forslag. Barneombudet mener det er positivt at det fremkommer i lovteksten at barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet forelegges samarbeidsorganene.

§ 5 FELLES SAMARBEIDSUTVALG FOR BARNEHAGE OG SKOLE forblir innholdsmessig uendret, og Barneombudet har ingen kommentar.

KOMMENTARER TIL § 6, GODKJENNINGSPLIKTEN

Bestemmelsen regulerer plikten til å søke godkjenning og innebærer at eier av en tilsynsordning ikke selv kan velge om virksomheten skal søke godkjenning som barnehage. Formålet med bestemmelsen er å sikre kvaliteten på barnetilsyn av et visst omfang og sikre at tilsyn og omsorg med mange barn på en gang skjer på en betryggende måte.

Barneombudet støtter disse synspunktene og er også enig i den innstramningen lovendringen representerer. Barneombudet ønsker også i fremheve viktigheten av kravet til godkjenning før igangsetting.

Under punkt 8.1.3. første avsnitt sier også departementet "at det er uheldig at virksomheter som har et klart institusjonspreg ikke omfattes av godkjenningsplikten."

Barneombudet har reagert over kommunenes ignorering av forskrift om miljørettet helse i barnehager og skoler og kommunenes mangel på vilje til å gå inn og undersøke når de får beskjed om kritikkverdige forhold ved dagmammavirksomhet eller barnehagelignende virksomheter. I dette høringsutkastet kunne staten v/ Barne- og familiedepartementet benyttet sjansen til å presisere kommunens plikt til å godkjenne dagmammaordninger hvor barn har ukentlig oppholdstid på mer enn ti timer, at virksomheten er regelmessig og at antall barn som er til stede samtidig er tre eller flere.

Barneombudet ser det som naturlig del av ansvaret for små barn at Barne- og familiedepartementet hadde foreslått at kommunen v/barnehageetaten skal undersøke om barnepassordninger skal godkjennes etter barnehageloven eller forskrift om miljørettet helsevern og så henvist saken til kommunens interne strukturer. Forskriftens regelverk blir ignorert i kommunen, og barn trenger støtte fra styrende organer for at deres rettigheter skal ivaretas.

Barneombudet får inn meldinger om dårlige dagmammaordninger som bekymrer foreldre og naboer. Vi vet at noen av disse foreldrene også har kontaktet Barne- og familiedepartementet, som etter sigende har svart at forskrift om miljørettet helsevern faller inn under Staten helsetilsyn. Riktig nok stemmer dette, men Barne- og familiedepartementet burde kunne være med på å løfte frem viktigheten av forskriften og henvise til godkjenningsmyndigheten i kommunen.

Barneombudet støtter imidlertid at barnparker ikke trenger godkjenning etter barnehageloven, og at godkjenning etter forskrift om miljørettet helsevern må vurderes i forhold til parkens åpningstid.

KOMMENTARER TIL § 7, BARNEHAGEEIERES ANSVAR

Barnombudet ser det som svært positivt at departementet foreslår en ny bestemmelse som stadfester og klargjør barnehageeiers ansvar. Barneombudet er enig i at dette vil være en fordel for barnehageeier selv, kommunen som barnehagemyndighet og brukerne av barnehage tilbudet.

Til denne bestemmelsen ønsker imidlertid Barneombudet å komme med noen kommentarer til barnehageeiers plikt til å fastsette vedtekter. Her foreslås det endringer i forhold til dagens lov ved at dagens § 15 om vedtekter og vedtektenes innhold blir tatt bort fra lovbestemmelsene og bare skal følge av veiledninger.

Departementet begrunner dette med behovet for forenkling og at dagens barnehagelov § 15 er detaljert. Barneombudet kan forstå disse synspunktene, men ut fra den erfaring vi har med barnehager, eiere, brukere og alle de spørsmål og problemstillinger som dukker opp, vil vi presisere viktigheten at barnehagens vedtekter. For å sikre seg at barnehagen har vedtekter med dagens innhold og spesifikasjoner, mener Barneombudet det vil være en klar fordel at vedtektene er lovfestet og at krav til innhold er klart.

Etter lovutkastet § 7 skal barnehageeier fastsette barnehagens vedtekter og vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldres/foresattes forhold til barnehagen. Dagens regelverk gir en klar opprøpning av viktige momenter for foreldres/foresattes forhold til barnehagen. Hvorfor skal de fjernes?

Viktigheten av gode og tilstrekkelig fylldige vedtekter kommer f.eks frem ved ivaretagelse av funksjonshemmedes fortrinnsrett. For å finne ut om et funksjonshemmet barn, har fortrinnsrett til en barnehage, må barnehagens opptakskrets være tydelig.

Ved tilsyn etter internkontrollrevisjonen, vil det være lovpålagte oppgaver som blir kontrollert. Det er derfor viktig at krav til vedtektene er spesifisert i loven.

Barneombudet mener dagens regelverk om krav til vedtekter bør opprettholdes, da vedtektene gir foreldre/foresatte tydelig beskjed om hvilke vilkår som gjelder for deres barnehage. Det er Barneombudets mening at gode vedtekter er konfliktdependende for eiere, brukere og kommunen som ansvarlig myndighet.

I høringsnotatet om kommunens ansvar i ny bhg.l § 8, skriver departementet: "I godkjenningsprosessen er det viktig med veiledning overfor søker, slik at eventuelle misforståelser kan avklares på et tidlig tidspunkt." Barneombudet mener lovfestet krav til vedtekter før godkjenning gis, er den beste metode å avklare og unngå misforståelser på.

I dagens regler om vedtekter, savner imidlertid Barneombudet noe om barnehagebarns rett til ferie fra barnehagen. Dette temaet er ikke berørt i høringen, men er likevel et tema Barneombudet mener må frem i lyset. Skal barnehagebarn ha rett til ferie?

Barneombudet har fått henvendelser fra styrere i store barnehager som spør om deres barn har rett til ferie, da noen foreldre synes det er deilig å ha "helt fri fra barna" når de selv har ferie. Barneombudet vet også at noen kommuner og private barnehager har laget regler rundt dette, men Barneombudet mener det må være statlig føringer.

KOMMENTARER TIL § 8, KOMMUNENS ANSVAR

Barneombudet har få kommentarer her, men ønsker å presisere det positive ved at samiske barns rettigheter kommer frem, slik at staten fyller Bk artikkel 30 på en tydelig måte.

KOMMENTARER TIL § 9, FYLKESMANNENS ANSVAR

Barneombudet er enig i at det er viktig å opprettholde et statlig ansvarsnivå for å bidra til en velfungerende barnehagesektor og at veiledning overfor kommuner og barnehageeiere og statlig klagesaksbehandling er et viktig element i dette. For private barnehageeiere er det også viktig å ha en instans utenfor kommunen som de kan henvende seg til hvis de mener kommunen ikke følger sin plikt til likebehandling av kommunale og private barnehager.

Departementet foreslår en endring i fylkesmannens tilsynskompetanse ved at kompetansen til å føre tilsyn med den enkelte barnehage oppheves. Det som skiller barnehageområdet og andre forvaltningsområder, er imidlertid at kommunen kan være både eier og tilsynsmyndighet for egne barnehager.

Barneombudet har nylig fått en henvendelse fra en foreldreforening for alle kommunale barnehager i en kommune i Norge. De var fortvilet over den nedbemanning kommunen foretok og har fått hjelp fra fylkesmannen, der fylkesmannen bl.a. viser til sin tilsynsrett i kommunale barnehager.

I tider med trang kommunal økonomi, der barn lett blir salderingspost, bør fylkesmannen som sikkerhetsinstans for barn i kommunale/private barnehager ha tilsynsmyndighet.

KOMMENTARER TIL § 10, GODKJENNING

(Krav til utforming er viktig for å sikre kvaliteten som er så viktig og som departementet stadig fremhever i høringsutkastet og som det har vært satset så tungt på i mange år. Så vel staten, med store bevilgninger, som fagmiljøene har vært sterkt opptatt av kvaliteten i barnehagene våre, og det har mange barn og foreldre nytt godt av. Dette blir tatt opp nærmere under kommentarer til § 10)

Foreliggende forslag til lovtekst er at kommunen avgjør søknad om godkjenning etter en vurdering av barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold.

Barneombudet mener dette gir lite forutsigbarhet for personer eller lag som ønsker å starte en barnehage. Kravene til egnethet i forhold barnehagens formål og innhold sier ingen ting om hvilke fysiske krav som stilles til barnehagens utforming. Barneombudet mener at det skal være lovfestede krav til barnehagedrift, og at interesser som ønsker det skal ha rett til godkjenning hvis de fyller lovens krav.

Selv om det nå i mange år har vært mangel på barnehageplasser, skal den nye loven også være styrende for om vi skulle få overskudd på barnehageplasser.

Kommunens dobbeltrolle som godkjenningsmyndighet og eier av barnehager kan bli satt på prøve hvis kommunen har barnehager som ikke er fullt belagt og en ny barnehage søker godkjenning. Den nye barnehagen vil etter lovforslaget ikke ha noen rett til godkjenning, slik søker har etter dagens lovverk.

Full barnehagedekning har lenge vært et mål for stat og kommune, og barnehageforliket har ført til enda større behov for barnehageplasser. Undersøkelser gjort om kontantstøtten viser også at de fleste brukerne av kontantstøtten ville foretrukket barnehageplass hvis de hadde hatt et reelt tilbud.

Barneombudet mener det er viktig å møte behovet for barnehageplasser på konstruktive måter, men like viktig er det at dette presset ikke fører til dårligere kvalitet for barna i barnehagene.

Barneombudet siterer her høringsutkastet: "Departementet gir i dag i Rundskriv Q-0902 *Lov om barnehager*, i merknadene til § 12, en veiledende norm for barns lekeareal inne og for størrelsen på utearealet i barnehager. Veiledende norm for barns lekeareal inne er satt til 4 kvadratmeter netto per barn over tre år, og om lag 1/3 mer per barn under tre år. Normen for utearealet i barnehager er anslått til omlag 6 ganger leke- og oppholdsarealet inne. Departementet mener det ikke er behov for å videreføre denne veiledende normen. Kommunen vil med sin lokalkunnskap være nærmest til å foreta egnethetsvurderingen i forhold til lokale forhold og behov."

Barneombudet er enig i at kommunene har god kunnskap på området, men likevel er arealnorm en klar sikkerhetsgaranti for barna i barnehagen. Barnehagedrift er basert på tilskudd pr. barn i barnehagen, og barnehagedrift koster penger. Barneombudet frykter at presset på kommunen om full barnehagedekning og presset på alle eiere om høyest mulig lønnsomhet, gjør at barna blir den lidende part ved at det blir flere barn på det samme areal som barna har til disposisjon i dag. Dette er uheldig for barn, fordi små barnehagebarn er i en utviklingsmessig fase der de har behov for god plass av motoriske hensyn, god plass for å unngå smitte, god plass for å unngå unødig støy av hensyn til hørsel og språkutvikling m.m.

Departementet skriver at om kravet til egnethet er oppfylt, derfor vil bero på en skjønsmessig helhetsvurdering fra kommunens side. Barneombudet mener arealnormkravet må opprettholdes som en sikkerhetsgaranti i den skjønsmessige helhetsvurderingen.

Det fremgår av høringsutkastet at "Ut fra forenklingshensyn foreslår departementet å oppheve kravet om at vilkår etter annet lovverk skal være klarlagt før godkjenning gis. Dagens regel krever at uttalelser fra lokale myndigheter, slik som plan- og bygningsmyndigheten, branntilsynet og helsemyndigheten, skal foreligge før kommunen kan fatte vedtak om godkjenning. Formålet med bestemmelsen er blant annet å sikre at saken er tilstrekkelig utredet før godkjenning gis, jf. forvaltningsloven § 17. Departementet legger til grunn at en slik klargjøring av vilkår uansett følger av både barnehageeiers plikter og godkjenningsmyndighetens ansvar og finner derfor ikke grunn til å videreføre dette kravet i den nye barnehageloven. Departementet presiserer at opphevelsen av bestemmelsen ikke representerer noen materiell endring og vil videre påpeke betydningen av aktiv veiledning overfor utbygger og et nært samarbeid mellom de ulike kommunale instanser."

Barneombudet kan ikke akseptere at forenklingshensyn kan benyttes på bekostning av barns sikkerhet f.eks i forhold til brannregler og at godkjenning fra brannvernetaten ikke skal være nødvendig før godkjenning gis.

I høringsutkastet er det forslag om at krav til uteområder skal gå inn i den generelle egnethetsvurderingen. Begrunnelsen for at uteområder i dag skal være i umiddelbar nærhet, er at barn kunne gå ut alene for kortere tid, lettere for funksjonshemmede, de kan gå inn ved behov uten følge, og mange andre gode grunner.

I St.meld. nr. 40 (2002-2003) *Nedbygging av funksjonshemmende barrierer* heter det at barnehagebygg og utemiljø i barnehager skal være tilrettelagt ut fra byggforskriftens bestemmelser (Forskrift om krav til byggverk og produkter til byggverk av 22. januar 1997) om tilgjengelighet, slik at barn med nedsatt funksjonsevne kan dra nytte av fortrinnsretten til barnehageplass.

Videre oppfordret Barne- og familiedepartementet kommunene til å sikre barn med nedsatt funksjonsevne et godt tilrettelagt og tilgjengelig barnehagetilbud i både private og kommunale barnehager, jf. rundskriv T5/99 - Tilgjengelighet for alle.

Barneombudet mener det ovenstående kan brukes som argument for at det skal være et klart krav for godkjenning at utearealene er i umiddelbar nærhet til barnehagen og at regler i annet lovverk er gjennomgått før godkjenning gis.

Hvis en barnehage skal godkjennes etter egnethet i forhold til formål og innhold, ser barneombudet en fare å fjerne kravet til uteområder. Hvis tilsynet bare kan kontrollere oppgaver pålagt med hjemmel i lov, blir barns rettsvern svakt.

KOMMENTARER TIL § 11, FAMILIEBARNEHAGER

I forhold til barns sikkerhet, ønsker Barneombudet en diskusjon om personlig egnethet for omsorgspersonen i familiebarnehagen.

KOMMENTARER TIL § 12, SAMORDNET OPPTAKSPROSESS I KOMMUNEN

Ingen kommentar.

KOMMENTARER TIL § 13, PRIORITET VED OPPTAK

Barneombudet støtter denne bestemmelsen, så vel for barn med nedsatt funksjonsevne, som for barn det er fattet vedtak om etter lov om barneverntjenester §§ 4-12 og 4-4, 2 og 4. ledd. Barneombudet støtter også departementets syn på at det ikke skal være et vilkår at barnet har nytte av oppholdet, fordi dette ville innebære en forskjellsbehandling av barn. Med klare vilkår for opptakskretsen, ser Barneombudet lovforslaget som er fordel fordi også private barnehagers plikter blir fremhevet.

Barneombudet har en liten kommentar når det gjelder hvem som har det avgjørende ordet om barnet skal gå i barnehage eller ikke. Departementet skriver: "Det er som nevnt den eller de som har foreldreansvaret som bestemmer om barnet kan ha nytte av oppholdet. I denne vurderingen må sakkyndig instans gi foreldrene/de foresatte veiledning om instansens syn. Ved uenighet er det den eller de som har foreldreansvaret som har det avgjørende ordet."

Barneombudet er enig i at det er foreldrene som skal ha det avgjørende ordet, men forslaget går ut på at de som har foreldreansvaret har det avgjørende ordet. Etter barneloven § 37 er det den som har den daglige omsorgen som bestemmer "at den den barnet bur saman med, tek avgjerder som gjeld vesentlege sider av omsuta for barnet, m.a. spørsmål om barnet skal vere i barnehage." Kanskje disse to bestemmelser bør harmoniseres?

Foreldre med funksjonshemmede barn bor enda oftere hver for seg enn andre foreldre. Det er viktig at staten ikke lager regler som kan skape vansker mellom foreldre og foreldre/kommune.

KOMMENTARER TIL § 18, LEDELSE

Generelt: OECDs utdanningskomité har løftet fram noen faktorer som har vist seg å kjennetegne en god barneomsorgspolitikkk.:

- at det finnes et helhetlig ansvar og tilbud som kombinerer omsorg og læring for barn i alderen 0-8 år,
- at barnehagen er et tilbud for alle barn i samfunnet, og særlig for barn som trenger særskilt støtte,
- at finansieringen er stabil og i hovedsak offentlig,
- at barnehagevirksomheten har nær sammenheng med utdanningssystemet, men med sin egen spesifikke karakter og egne tradisjoner,
- at personalet er velutdannet,
- at virksomheten fortløpende følges opp og vurderes og at det finnes en langsiktig plan for forskning og utredning.

Det fremgår her at det er viktig at personalet er velutdannet. Det fremgår også av OECDs rapport at de kritiserer Norge for lav pedagogbemanning. Barneombudet mener det er grunn til å lovfeste pedagogbemanningen for å sikre et minimum av pedagoger i barnehagen.

Det er også viktig med et likeverdig godt kvalitetsmessig tilbud i private og offentlige barnehager og lovfestet krav til pedagogbemanning er et godt virkemiddel for å oppnå likeverdighet på dette området.

Alternativ A

*Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.
Barnehagen skal ha en daglig leder.*

Barneombudet mener dette forslaget gir barna dårlig sikkerhet for den pedagogiske virksomheten som skal foregå i en barnehage og at det er en ubetinget forutsetning at daglig leder har førskolelærerkompetanse.

Alternativ B

*Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.
Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som førskolelærer eller annen treårig pedagogisk utdanning på høghskolenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.
Når barnehage og grunnskole er organisert som en mindre virksomhet, kan skolens rektor være daglig leder for barnehagen.
Kommunen kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet etter andre ledd.
Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.
Departementet gir nærmere forskrifter.*

Barneombudet støtter dette alternativet, fordi det vil sikre barna det beste pedagogiske tilbudet og være det beste alternativet for å sikre at alle andre bestemmelser i barnehageloven blir en del av det daglige liv i barnehagen.

I høringsutkastet fremgår det: "Barnehagens mål og rammer er gitt gjennom barnehagelov, rammeplan, eierens eventuelle lokale tilpasning til denne, barnehagens årsplan, personale og budsjett. Rammeplanen angir mål den enkelte barnehage skal arbeide i retning av, ikke resultatmål for det enkelte barn. Gjennom prosessene med årsplanlegging og vurdering er både barn og foreldre medvirkende. Som personalleder må styreren sørge for at alle de ansatte i barnehagen forstår hva som er virksomhetens mål og hvordan hver enkelt kan bidra med sin kunnskap og kompetanse for at målene skal nås."

Barneombudet støtter arbeidsgruppens uttalelser: "Arbeidsgruppen anbefaler at hver barnehage skal ha en styrer som har den daglige pedagogiske ledelsen av virksomheten, herunder personalansvar, og at styreren skal ha utdanning som førskolelærer. Daglig ledelse krever daglig nærvær. Gruppen foreslår derfor at styreren skal ha virksomheten sin i lokalene til barnehagen i størstedelen av sin arbeidstid. Gruppen framhever daglig pedagogisk ledelse fordi barnehageloven må stille krav i forbindelse med denne delen av styrers arbeidsområde. Barnehageloven bør først og fremst beskytte barns interesser og regulere tilbud til barn og foreldre."

Barneombudet mener det er en forutsetning at styrer av barnehagen har førskoleutdanning for å sikre at barnehagens mål blir oppnådd.

Barneombudet støtter derfor alternativ B i lovforslaget.

Barneombudet ser behovet for å opprettholde mulighetene for dispensasjon fra utdanningskravene, men det bør være en streng praktisering av regelen, slik at barnehageeier motiveres til å ansette kvalifisert personale.

ALTERNATIV 1, KOMMENTARER TIL § 19, BARNEHAGENS ØVRIGE PERSONALE

Lovforslaget:

Alternativ A

Bemanningen skal bestå av førskolelærere og annet egnet personale.

Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høyskolenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet i første ledd. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir forskrifter om dispensasjon og om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.

Departementet gir utfyllende forskrifter om pedagogisk bemanning.

Dagens norm om pedagogtetthet videreføres i forskrift.

Alternativ B

Som alternativ A, men med en felles norm i forskriften på *en førskolelærer per 10-14 barn som er til stede samtidig.*

Av høringsnotatet fremgår det at: "Departementet viser også til forslaget om lovfesting av barns rett til medvirkning i barnehagen.

For at denne medvirkningen skal kunne realiseres til beste for barna, må personalet ha evne til å være lydhøre overfor barn og utvikle et godt samspill med barn. Videre er barnehagens generelle forebyggende aspekt viktig. Tidlig hjelp er dobbelt hjelp. Et kompetent personale kan bidra til at barns vansker kan løses i en pedagogisk sammenheng, eventuelt i samarbeid med instanser som helsestasjon, PPT og barneverntjeneste."

Barneombudet mener utdannet personale sikrer barns medvirkning best og at kvaliteten i barnehagene blir bedre hvis de ansatte har relevant fagbakgrunn. Barneombudet støtter derfor alternativ B, der det fremgår hvor mange barn det skal være pr. førskolelærer. Barneombudet ønsker den utdyping av antall barn pr. pedagog - som i dag finnes forskriftene.

Dette begrunnes også med at alt.B gir et klart signal om hva som er lovens krav. Det er mulig for tilsynsmyndigheten å kontrollere, og hvis tilsynet blir basert på systemrevisjon, er det enda viktigere at kravet er lovfestet.

Barneombudet mener det er riktig å ha en dispensasjonsadgang fra utdanningskravet. Det kan være kommunen som gir dispensasjonen, men Barneombudet savner en diskusjon om hvem som har klagerett. I denne sammenheng bør barnehagens foreldreråd få klagerett, ikke bare den personen som eventuelt ikke får innvilget dispensasjon. Foreldrene bør få klagerett fordi de er de nærmeste til å kunne føre en daglig kontroll med kvaliteten på barnehagen.

For å sikre best mulig kvalitet i barnehagen, mener Barneombudet at departementet må vurdere behovet for en individuell klagerett for barn og foreldre på linje med det regelverk som nå er innført i Opplæringsloven kap. 9A.

ALTERNATIV 2 TIL § 19

Forslagene er:

Alternativ C

Bemanningen skal bestå av førskolelærere og annet egnet personale.

Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgsolenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Barnegruppene skal ha en størrelse som er hensiktsmessig ut fra barnas alder og forutsetninger.

Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet i første ledd. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir forskrifter om dispensasjon og om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.

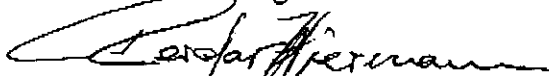
Alternativ D

Bemanningen skal være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Barnegruppene skal ha en størrelse som er hensiktsmessig ut fra barnas alder og forutsetninger.

Barneombudet mener alternativ B klart er det beste. Kvaliteten i barnehagene våre har i mange år hatt stort fokus, og Barneombudet ønsker at dette fokus skal videreføres. Høringsutkastet skriver mye om likebehandling av barn, om å lytte til barn, få barn med i prosessen, om at personalet må se hvilke barn som trenger ekstra hjelp og lignende. For å fylle alle disse målene trenger barnehagen kvalifisert personale, og Barneombudet går derfor ikke nærmere inn på forslag C og D.

Med vennlig hilsen

Reidar Hjerermann
barneombud

Anette Storm Thorstensen
rådgiver